

УДК 316.7

DOI <https://doi.org/10.24195/sk1561-1264/2024-2-9>

Поплавська Тетяна Миколаївна
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-2492-8068

ФЕНОМЕН ВОЛОНТЕРСТВА В СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНІЙ СФЕРІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Мета статті – визначення ключових принципів волонтерської діяльності як основи побудови та розвитку громадянського суспільства, а також привернення уваги до проблеми відродження фундаментальних цінностей, таких як милосердя, гуманність, чуйність, справедливість та інші у свідомості сучасної молоді за допомогою розвитку та поширення волонтерського руху.

Методи дослідження – дослідження проводилося із залученням загальнонаукових і спеціальних підходів і методів. Серед них слід відзначити аналіз, синтез та описовий метод, який використовувався в процесі всього дослідження.

Наукова новизна дослідження полягає у ракурсі розглянутої проблеми, який полягав у синтезованому підході до дослідження феномену волонтерства як соціально-культурного явища.

Висновки. Волонтерський рух – це процес добровільного об'єднання людей з метою надання допомоги іншим людям у вирішенні соціальних, матеріальних та психологічних потреб. Однією з цілей даної публікації було визначення основних принципів волонтерства як соціально-культурного феномену. Як показало дослідження, такими принципами виступають: добровільність, законність, гуманність, рівність, безоплатність та неприбутковість. Дослідивши принципи волонтерського руху як соціального інституту, можемо стверджувати, що на сьогоднішній день волонтерський рух набуває вагомості значущості у розвитку громадянського суспільства, оскільки розвиток волонтерського руху сприяє становленню демократичної держави та вирішенню проблем сьогодення.

Другою ціллю було дослідження впливу волонтерства на відродження фундаментальних цінностей, таких як милосердя, гуманність, чуйність, справедливість та інші у свідомості сучасної молоді. Численні дослідники волонтерського руху як у нас в країні, так і за кордоном, одноголосно стверджують благотворний, позитивний вплив добровольчої діяльності на моральну та психічну свідомість сучасних підлітків та молоді, що обумовлено самим характером діяльності, спрямованої на безкорисливу допомогу тим, хто її гостро потребує.

Так, допомога людям похилого віку, інвалідам, дітям-сиротам, незаможним, мігрантам, біженцям, бездомним та іншим людям, які потребують матеріальної та моральної підтримки, розвиває почуття гуманності, милосердя та співчуття, а допомога правоохоронним органам, лікарям, рятувальникам, охорона природи та збереження чистоти середовища, благоустрій вулиць, будинків, зелених ділянок сприяють розвитку почуття відповідальності, справедливості, відчуття власної корисності та важливості виконуваної роботи; допомога в організації благодійних концертів та різних фестивалів, розробка сценаріїв та реалізація різноманітних творчих проєктів, участь у журналістській та рекламній діяльності, розробка дизайн-проєктів сприяє розвитку творчих здібностей, естетичній свідомості та набуттю нових та корисних соціальних та професійних навичок, які сприятимуть особистим досягненням.

Численні дослідження показують, що благодійна, добровольча діяльність істотно підвищує самооцінку та почуття особистого добробуту, а також допомагає боротися з депресією, тривогою, стресом та гнівом.

Отже, волонтерська, тобто добровільна діяльність розглядається як діяльність, що спрямована на позитивні громадські зміни шляхом організації благодійної, правозахисної, миротворчої та гуманітарної підтримки нуждених членів суспільства, і яка, у свою чергу, благотворно впливає і на самих добровольців. Феномен волонтерства, безсумнівно, зберігає і

зміцнює людські цінності, популяризуючи їх конкретними справами, які схвалюються і заохочуються громадою.

Ключові слова: волонтерство, соціально-культурний феномен, цінності, громадянське суспільство, добровольчість.

Постановка проблеми. Однією з важливих рис військового часу є розвиток волонтерського руху, який приваблює широкі кола українських громадян до участі у справі наближення нашої перемоги над дуже сильним та підступним ворогом. Проте всім нам слід думати і про повоєнний час, коли настане не лише період творення економіки та екосфери нашої країни, а й продовжиться трансформація громадянського суспільства у напрямку євроінтеграції.

Особливо корисною та актуальною дана трансформація може виявитися для наших дітей та молоді, для нашого спільного майбутнього. Як відомо, в Європі волонтерська та благодійна діяльність регулюється законом, більш того, для європейської молоді волонтерство – чудова перспектива на майбутнє. Багато студентів в Європі хочуть поїхати в інші країни для набуття досвіду, знайомств та підвищення рівня володіння мовами.

Увага до феномену волонтерства і зростання його соціальної та педагогічної ролі відзначено і у Верховній Раді, де 6 червня 2024 року було розглянуто законопроект № 11159, покликаний сприяти розвитку волонтерства серед дітей та молоді. Ініціатором законопроекту виступила група народних депутатів на чолі зі «службою народу» Романом Грищуком, а головним комітетом ВРУ з цього питання став комітет із питань освіти, науки та інновацій під керівництвом Сергія Бабака.

Відповідно зростає актуальність наукового осмислення феномену волонтерства та його можливостей у соціально-культурному житті нашого суспільства.

Метою цієї статті є визначення ключових принципів волонтерської діяльності як основи побудови та розвитку громадянського суспільства, а також привернення уваги до проблеми відродження фундаментальних цінностей, таких як милосердя, гуманність, чуйність, справедливість та інші у свідомості сучасної молоді за допомогою розвитку та поширення волонтерського руху.

Зміст. Волонтерство як соціально-культурний феномен сучасного суспільства та його різні аспекти стали предметом дослідження низки вчених. Зокрема, тенденції та перспективи розвитку волонтерської діяльності у Європі розглядали Дж. Девіс Сміт, М. Харріс та інші; проблеми менеджменту волонтерських програм та управління діяльністю волонтерів вивчали Л. Ремрайк, Л. Графф, С. Маккарлі, Р. Лінч; сектор роботи з волонтерами досліджували С. Він'ард, С. Елліс, К. Кемпбел, К. Вейсман ті інші європейські дослідники. Безліч досліджень присвячено крос-культурним відмінностям, мотивам волонтерської діяльності. Активно досліджується вплив волонтерства на особистісні характеристики самих волонтерів, їх самосприйняття та багато іншого. Наприклад, Вільсон і М'юсік [2] у своїй роботі досліджували вплив волонтерства на фізичне, психологічне здоров'я; професійні досягнення волонтерів; на їх участь у політичному житті, у формуванні громадянського суспільства, на практики антисоціальної поведінки і т.д

В наш час проблематика добровільної волонтерської діяльності досліджується у рамках трьох основних напрямів: соціетального (Р. Корнюел, Ф. Хайек), економічного (Л. Саламон) та трудового (К. Бідерман, Л. Кудрінська). Крім того, існують підходи, які розглядають волонтерство в категоріях «серйозного дозвілля» (Р. Стеббінс), благодійності (Е. Браун, Д. Сміт), теорії постколоніалізму, теорії культури споживання, теорії походження громадянського суспільства та багато інших.

В Україні теж є ціла низка дослідників феномену волонтерства та його ролі у побудові правової держави, серед яких слід зазначити дослідниць історії українського волонтерського руху О.В. Васильєву (1994), О.Пославську (2016) та Н. Позняк-Хоменко (2020).

Аналіз адміністративно-правового забезпечення волонтерської діяльності в Україні здійснила дослідниця В. С. Сірко (2018). Роль громадських організацій під час радянського періоду

в історії України досліджували А. Фурман і М. Підгурська (2014). Дослідники громадянського суспільства в Україні Т. Лях (2004) та В. Голуб (2016) зазначали виникнення та розвиток волонтерського руху на початку 90-х років ХХ ст., до якого на той час залучалися переважно молоді люди – школярі або студентська молодь.

Волонтерська діяльність у сучасній Україні втілює у собі найблагородніші прагнення нашого народу – прагнення миру, свободи, безпеки та справедливості для всіх громадян суспільства і в цьому ми не самотні. Світова спільнота давно визнає волонтерський рух способом збереження та зміцнення загальнолюдських цінностей, реалізації прав та обов'язків громадян, особистісного зростання шляхом усвідомлення людського потенціалу. Так, у Загальній Декларації добровільності наголошується, що волонтерська діяльність складає фундамент громадянського суспільства, привносячи в життя людей потребу у мирі, свободі, безпеці та справедливості [7]. Вагомість волонтерської діяльності у світовому вимірі підтверджується її визнанням Організацією Об'єднаних Націй як суспільно-корисної діяльності на добровільній основі, яка має бути важливою складовою стратегії кожної держави, націленої на вирішення проблем, особливо в таких сферах, як боротьба з бідністю, сталий розвиток, охорона здоров'я, попередження лих та своєчасне реагування, соціальна інтеграція, подолання соціальної нерівності та дискримінації тощо. Відповідні положення Резолюції ООН та рекомендація щодо підтримки волонтерського руху пропонують урядам всіх держав включити волонтерство до національних планів розвитку як компоненту для досягнення цілей сталого розвитку [5, с. 37].

Слово «волонтер» походить від французького *volontaire*, англійського *volunteer*, які є похідними від латинського *voluntarius*, що в дослівному перекладі означає «добровілець», «бажаючий» [1, с. 119]. Волонтер – це особа, яка на добровільних засадах реалізує соціально спрямовану діяльність, яка не приносить фінансових результатів для неї, шляхом надання волонтерської допомоги. Основними принципами, на яких ґрунтується волонтерська діяльність, є: законність, гуманність, рівність, добровільність, безоплатність та неприбутковість. Часто в науковій літературі описують альтруїстичне бажання допомогти іншим, але водночас є потреба у спілкуванні, саморозвитку, придбанні професійних знань та навичок. Допомагаючи іншим, волонтери стають впевненими у своїх силах, здібностях, освоюють нові навички та встановлюють нові соціальні зв'язки.

Вивчення в історичному аспекті становлення волонтерського руху тісно пов'язане з розвитком громадської роботи, яку можна розглядати з двох позицій: праця як важкий обов'язок людини і праця як вільне творче розкриття та актуалізація особи. Свобода є ключовим моментом для розуміння сутності праці загалом, у тому числі й волонтерської. Головним каталізатором, чинником трансформації системи відносин «суспільство-держава» виступають громадські організації, рухи, зокрема і волонтерський рух [3].

Як показує багаторічний досвід використання праці волонтерів, вона є ефективним способом вирішувати складні проблеми окремої людини, суспільства та навколишнього середовища, які часто виникають на ґрунті недостатньої турботи про суспільне благо. Крім того, волонтерство приносить у соціальну сферу нові, як правило, творчі та сміливі ідеї щодо вирішення гострих та складних проблем. Тому саме завдяки йому безвихідні здавалося б ситуації знаходять своє рішення.

Волонтерство також є способом, за допомогою якого кожен представник суспільства може брати участь у покращенні якості життя, а також механізмом, за допомогою якого люди можуть прямо адресувати свої проблеми тим, хто здатний їх вирішити. На мою думку, волонтерський рух – це процес добровільного об'єднання людей з метою надання допомоги іншим людям у вирішенні соціальних, матеріальних та психологічних потреб.

Одним з основних, можна навіть сказати, головним принципом волонтерства є добровільність, яка має важливе значення з цілого ряду причин. По-перше, волонтерство – це допомога іншим людям. Ми всі робимо свій внесок у перемогу і будівництво миру, в якому живемо. По-друге, окрім добрих справ, які можуть бути зроблені за допомогою волонтерства, становлення добровольцем може бути дуже важливим для особистого зростання та благополуччя.

Чим більше можливостей використовується для набуття нових навичок і знань, тим повніше розвиватиметеся як особистість.

Добровольча діяльність містить у собі актуалізовані ознаки спільної діяльності: волонтери взаємодіють один з одним у процесі діяльності; у них є спільна мета – показати результат своєї праці; вони мають свого керівника та організацію; обов'язки розподіляються серед добровольців. Відповідно, волонтерство має масовий характер, поєднуючи у своїх лавах велику кількість добровільних активістів, і виступає як масовий громадський рух.

Розглядаючи масові громадські рухи, можна визначити, що вони характеризуються трьома основними елементами: наявністю соціальної бази, ступенем організованості; спрямованістю ідеології, тобто цілями руху та основною сферою його діяльності.

Соціальною базою зазвичай є група людей різних соціальних верств і віку, що готова внести свою посильну працю і час і на яку спирається цей рух. Ряди добровольців поповнюють підлітки, молоді та зрілі люди, зацікавлені волонтерською детальністю. Про організацію можна дізнатися із засобів масової інформації та інших джерел. Люди, які бажають допомогти, можуть залучатися до волонтерської діяльності стихійно чи цілеспрямовано. Ця діяльність здійснюється на некомерційній основі як державою, так і громадськими організаціями, а також приватними особами та може бути як систематичною, так і періодичною, у міру надходження чи виникнення тієї чи іншої проблеми, як, наприклад, на даний воєнний час.

Щодо спрямованості ідеології, то вона має на увазі уявлення людей про мету діяльності, емоційну захопленість рухом, про цінності та зразки поведінки. Цінностями у цій діяльності виступають духовна свобода і гармонія, внутрішнє самовдосконалення та розвиток.

Становлення громадянського суспільства в Україні фактично є ідеалом розвитку демократичної правової держави. Побудова громадянського суспільства вимагає від держави не тільки достатніх зусиль у вдосконаленні системи управління, а й широкої всебічної участі громадян у якісному перетворенні політичної та інших систем відносин. Саме за таких умов особистість, суспільство спрямують свою діяльність на засвоєння цінностей вищого ладу.

В Європі та Америці волонтерство сприймається як чудовий спосіб отримати особистий та професійний досвід, який може привести позитивні зміни до своєї спільноти. Безліч варіантів роботи для волонтерів надає людям будь-якого віку можливість взяти участь та розвинути технічні навички та освітні знання, які не викладаються у школах та університетах.

В цих регіонах давно було визначено довгостроковий вплив волонтерства на суспільство, на його здоров'я та благополуччя, на збереження та зміцнювання людських цінностей, на покращення життя всіх учасників, включаючи самого волонтера – позитивний вплив на його світогляд, реалізацію потреби у спілкуванні, у почутті своєї значущості, потреби у подяки за зроблену працю, що взагалі розвиває будь яку особистість та її моральні якості.

У сучасному світі існує безліч проблем, які неможливо вирішити без допомоги волонтерів, які здійснюють свою діяльність у цілій низці напрямків, таких як пропаганда здорового способу життя; охорона природи та збереження чистоти навколишнього середовища; благоустрій вулиць, будинків, зелених ділянок; допомога людям похилого віку, інвалідам, дітям-сиротам, незаможним, мігрантам, біженцям, бездомним та іншим людям, які потребують матеріальної та моральної підтримки; допомога тваринам, підтримка заповідників та зоопарків; допомогу правоохоронним органам, лікарям, рятувальникам; допомога в організації благодійних концертів та різних фестивалів; інтернет-добровольство, прикладом якого є Вікіпедія; технічна підтримка та багато інших, спрямованих на покращення якості життя людей, а також на реалізацію соціально значущих програм.

Щодо України, тут можна стверджувати, що наше громадянське суспільство здебільшого з'явилося завдяки волонтерам. Законодавчу базу волонтерської діяльності в нашій державі становлять: Конституція України, закони, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також інші нормативно-правові акти. Але слід зазначити, що розвиток громадянського суспільства в Україні, зокрема волонтерського руху як його складової, випереджає формування нормативно-правової бази в цій галузі

З приходом війни на нашу землю для української громади дуже змінилося саме ставлення до волонтерства як соціального явища. І під час першої, і під час другої мобілізації підтримка нашої армії багато в чому залежала від допомоги громадських активістів. Волонтери поступово розробили алгоритм, яким почали допомагати українським військам, а першочерговою метою їх діяльності стало забезпечення військових підрозділів тим, що дозволить зберегти життя та здоров'я: укомплектовані аптечки, машини швидкої допомоги для евакуації поранених, оптика для блокпостів, тепловізори, прилади технічної розвідки, ремонт машин, що прибули із зони бойових дій тощо.

Згідно з опитуванням, яке проводилося Українським центром економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова у січні 2024 р., серед державних та суспільних інститутів громадян України більше всього довіряють Збройним Силам України (95%), добровольчим загонам (85%), Державній службі з надзвичайних ситуацій (82%), Національній гвардії України (81%), волонтерським організаціям (78%) [6]. Слід зауважити, що це достатньо високий показник рівня довіри громадян України до інституту волонтерства.

Про волонтерський рух в Україні сьогодні із захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. Розквіт волонтерської діяльності в Україні настав під час Революції Гідності та під час війни на Донбасі, а на тлі повномасштабного вторгнення РФ воно суттєво зросло, прийнявши загальнонародні масштаби, про що свідчить звіт британської благодійної організації World Giving Index від CAF, згідно з якою українці посіли 10 місце у списку зі 119 країн за показниками благодійної діяльності та залучення до волонтерського руху [6].

Як бачимо, у надзвичайно складний період саме цей рух об'єднав суспільство, створив дієву структуру громадських організацій, групи людей, які готові взяти на себе вирішення найнагальніших і найболючіших проблем держави.

Висновки. Волонтерський рух – це процес добровільного об'єднання людей з метою надання допомоги іншим людям у вирішенні соціальних, матеріальних та психологічних потреб. Однією з цілей даної публікації було визначення основних принципів волонтерства як соціально-культурного феномену. Як показало дослідження, такими принципами виступають: добровільність, законність, гуманність, рівність, безоплатність та неприбутковість. Дослідивши принципи волонтерського руху як соціального інституту, можемо стверджувати, що на сьогоднішній день волонтерський рух набуває вагомості значущості у розвитку громадянського суспільства, оскільки розвиток волонтерського руху сприяє становленню демократичної держави та вирішенню проблем сьогодення.

Другою ціллю було дослідження впливу волонтерства на відродження фундаментальних цінностей, таких як милосердя, гуманність, чуйність, справедливість та інші у свідомості сучасної молоді. Численні дослідники волонтерського руху як у нас в країні, так і за кордоном, одноголосно стверджують благодійний, позитивний вплив добровольчої діяльності на моральну та психічну свідомість сучасних підлітків та молоді, що обумовлено самим характером діяльності, спрямованої на безкорисливу допомогу тим, хто її гостро потребує.

Так, допомога людям похилого віку, інвалідам, дітям-сиротам, незаможним, мігрантам, біженцям, бездомним та іншим людям, які потребують матеріальної та моральної підтримки, розвиває почуття гуманності, милосердя та співчуття, а допомога правоохоронним органам, лікарям, рятувальникам, охорона природи та збереження чистоти, середовища, благоустрій вулиць, будинків, зелених ділянок сприяють розвитку почуття відповідальності, справедливості, відчуття власної корисності та важливості виконуваної роботи; допомога в організації благодійних концертів та різних фестивалів, розробка сценаріїв та реалізація різноманітних творчих проєктів, участь у журналістській та рекламній діяльності, розробка дизайн-проєктів сприяє розвитку творчих здібностей, естетичній свідомості та набуттю нових та корисних соціальних та професійних навичок, які сприятимуть особистим досягненням.

Численні дослідження показують, що благодійна, добровольча діяльність істотно підвищує самооцінку та почуття особистого добробуту, а також допомагає боротися з депресією, тривогою, стресом та гнівом.

Отже, волонтерська, тобто добровільна діяльність розглядається як діяльність, що спрямована на позитивні громадські зміни шляхом організації благодійної, правозахисної, миротворчої та гуманітарної підтримки нуждених членів суспільства, і яка, у свою чергу, благотворно впливає і на самих добровольців. Феномен волонтерства, безсумнівно, зберігає і зміцнює людські цінності, популяризуючи їх конкретними справами, які схвалюються і заохочуються громадою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бардін О. Волонтери. Політична енциклопедія. К.: Парламентське видавництво, 2011. 808 с.
2. Wilson J., M. Musick. The Effects of Volunteering on the Volunteer. *Law and Contemporary Problems* . Vol. 62, № 4, 1999. P. 141–168. URL: <http://scholarship.law.duke.edu/lcp/> (дата звернення 29.09.2024).
3. Calvin Holbrook. Why is volunteering important? Here are 7 benefits it offers. URL: <https://www.happiness.com/en/magazine/personal-growth/why-volunteering-is-important-benefits/> (дата звернення 28.09.2024)
4. Маджумдар О. Волонтерство и пожертвования. Украина вошла в десятку самых щедрых стран мира. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel>
5. Recommendations on support for volunteering. General Assembly. Fifty sixth session, 76th plenary meeting, 5 December 2001. Agenda item 108. URL: <http://www.unv.org/fileadmin/docdb/pdf/2007/N0147881.pdf>
6. Оцінка громадянами ситуації в країні та дій влади, довіра до соціальних інститутів (січень 2024 р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia> (дата звернення 20.09.2024).
7. Snyder M., E. G. Clary, A. A. Stukas. Volunteers' motivations: Findings from a national survey. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. № 25, 1996. P. 485–505. URL: <https://www.researchgate.net/publication/> (дата звернення 20.09.2024).

REFERENCES

1. Bardin O. (2011) Volonteri [Volunteers] Politichna entsiklopediya. K.: Parlaments'ke vidavnitstvo, 808 s.[in Ukrainian].
2. Wilson J., M. Musick. The Effects of Volunteering on the Volunteer. *Law and Contemporary Problems* . Vol. 62, № 4, 1999. P. 141–168. URL: <http://scholarship.law.duke.edu/lcp/> (data zvernennya 29.09.2024).
3. Calvin Holbrook. Why is volunteering important? Here are 7 benefits it offers. URL: <https://www.happiness.com/en/magazine/personal-growth/why-volunteering-is-important-benefits/> (data zvernennya 28.09.2024)
4. Madzhumdar O.(2022) Volonterstvo i pozhertvovaniya. Ukraina voshla v desyatku samykh shhedrykh stran mira.[Volunteering and donations. Ukraine is among the top ten most generous countries in the world]. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel> .[in Ukrainian].
5. Recommendations on support for volunteering. General Assembly. Fifty sixth session, 76th plenary meeting, 5 December 2001. Agenda item 108. URL: <http://www.unv.org/fileadmin/docdb/pdf/2007/N0147881.pdf>
6. Otsinka hromadyanamy sytuatsiyi v krayini ta diy vlady, dovira do sotsial'nykh instytutiv (sichen' 2024r.).[Citizens' assessment of the situation in the country and the actions of the authorities, trust in social institutions (January-2024)] URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia> .[in Ukrainian].
7. Snyder M., E. G. Clary, A. A. Stukas. Volunteers' motivations: Findings from a national survey. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. № 25,1996. P. 485–505. URL: <https://www.researchgate.net/publication/> (data zvernennya 20.09.2024).

Poplavska Tatyana Mykolaivna

Department of Philosophy, Sociology and Management of Socio-Cultural Activity,
State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»
26, Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2492-8068

THE PHENOMENON OF VOLUNTEERING IN THE SOCIO-CULTURAL SPHERE OF MODERN UKRAINE

The purpose of the article is to define the key principles of volunteer activity as the basis for the construction and development of civil society, as well as drawing attention to the problem of reviving fundamental values such as mercy, humanity, sensitivity, justice and others in the minds of modern youth through the development and spread of the volunteer movement.

Research methods – the research was conducted with the involvement of general scientific and special approaches and methods. Among them, it should be noted the analysis, synthesis and descriptive method that was used throughout the research. The scientific novelty of the study lies in the perspective of the considered problem, which consisted in a synthesized approach to the study of the phenomenon of volunteering as a socio-cultural phenomenon.

Conclusions. The volunteer movement is a process of voluntary association of people with the aim of providing assistance to other people in solving social, material and psychological needs. One of the goals of this publication was to define the main principles of volunteering as a socio-cultural phenomenon. As the research showed, the following principles are: voluntariness, legality, humanity, equality, non-payment and non-profit. Having studied the principles of the volunteer movement as a social institution, we can say that today the volunteer movement is gaining significant importance in the development of civil society, since the development of the volunteer movement contributes to the establishment of a democratic state and the solution of today's problems. The second goal was to study the impact of volunteering on the revival of fundamental values such as mercy, humanity, sensitivity, justice and others in the minds of today's youth. Numerous researchers of the volunteer movement, both in our country and abroad, unanimously affirm the beneficial, positive impact of volunteering on the moral and mental consciousness of modern teenagers and young people, which is due to the very nature of the activity, aimed at selfless help to those who urgently need it. Thus, helping the elderly, the disabled, orphans, the poor, migrants, refugees, the homeless and other people who need material and moral support develops a sense of humanity, mercy and compassion, and helping law enforcement agencies, doctors, rescuers, nature conservation and maintaining cleanliness. environment, beautification of streets, houses, and green areas contribute to the development of a sense of responsibility, justice, a sense of one's own usefulness and the importance of the work performed; assistance in the organization of charity concerts and various festivals, development of scenarios and implementation of various creative projects, participation in journalistic and advertising activities, development of design projects contributes to the development of creative abilities, aesthetic awareness and the acquisition of new and useful social and professional skills that will contribute to personal achievements. Numerous studies show that charitable, voluntary activities significantly increase self-esteem and feelings of personal well-being, as well as help fight depression, anxiety, stress and anger. Therefore, volunteering, i.e. voluntary activity, is considered as an activity aimed at positive social changes through the organization of charitable, human rights, peacekeeping and humanitarian support for needy members of society, and which, in turn, has a beneficial effect on the volunteers themselves. The phenomenon of volunteerism undoubtedly preserves and strengthens human values, popularizing them through concrete actions that are approved and encouraged by the community.

Key words: volunteering, socio-cultural phenomenon, values, civil society, volunteerism.